

Hoofdstuk XI – Aansprakelijkheid van een vzw

De vzw-wet voorziet in een stelsel van beperkte aansprakelijkheid. Zoals al is gesteld, gaat het om een belangrijk verschil in vergelijking met de feitelijke vereniging.

Uiteraard is slechts sprake van beperkte aansprakelijkheid op voorwaarde dat de vzw op geldige wijze is opgericht.

Binnen een vzw valt het aansprakelijkheidsstelsel uiteen in drie elementen: de aansprakelijkheid van de leden, die van de bestuurders en in voorkomend geval die van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, en die van de vzw zelf.

1. Welk aansprakelijkheidsrisico loopt de vereniging?

De vereniging is aansprakelijk voor de fouten die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden of aan de organen waardoor zij handelt.

Anders gesteld, wanneer gemachtigden, werknemers, leden van het dagelijks bestuur, leden van de raad van bestuur of van de algemene vergadering, namens de vereniging handelen, kunnen zij niet persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Enkel de vereniging kan aansprakelijk worden gesteld.

2. Welk aansprakelijkheidsrisico lopen de leden?

De leden van een vereniging zonder winstoogmerk zijn in hun hoedanigheid van lid slechts beperkt aansprakelijk. Dit onderstelt dat hun persoonlijke aansprakelijkheid, en dus hun eigen vermogen, niet in het gedrang kan komen door handelingen van de VZW.

Op het beginsel van beperkte aansprakelijkheid van de leden bestaat echter een aantal uitzonderingen:

- artikel 3, §2, voorziet in de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de personen die in naam van een vereniging in wording een verbintenis zijn aangegaan indien die vereniging geen rechtspersoonlijkheid verkrijgt binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis of indien de vereniging binnen zes maanden na het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid de verbintenis niet bekrachtigt;
- volgens artikel 11, tweede lid, kan een persoon die optreedt in naam van een vereniging die in haar stukken haar naam, de afkorting "vzw" of het adres van haar zetel niet heeft vermeld, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor alle of voor een gedeelte van de door de vereniging aangegane verbintenissen. In artikel 23, vierde lid, is dezelfde sanctie bepaald in geval van een vzw in vereffening.

Ten slotte moet erop worden gewezen dat de beperkte aansprakelijkheid van de leden van een vzw geen absoluut beginsel is op grond waarvan zij zijn vrijgesteld van alle aansprakelijkheid.

Het in artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek omschreven gemene aansprakelijkheidsrecht blijft van toepassing. Het lid van een vzw die door zijn schuld aan een ander schade veroorzaakt, moet die schade vergoeden.

Wat de aansprakelijkheid van de vereniging en de leden betreft is het ten eerste aan te bevelen een degelijk verzekeringscontract af te sluiten inzake de burgerlijke aansprakelijkheid voor schade die veroorzaakt zou worden aan derden in 't kader van de werking van de vereniging.

Het is bovendien wenselijk dat in het verzekeringscontract uitdrukkelijke bepaald wordt dat de verzekeringspolis eveneens van toepassing op de burgerlijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst van de verenigingen voor de schade door vrijwilligers veroorzaakt tijdens de door de verenigingen georganiseerde vrijwilligersactiviteiten in de zin van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers.

De verenigingen aangesloten bij FEN-Vlaanderen genieten automatisch (op voorwaarde dat hun lidmaatschap in orde is) van een verzekeringsdekking inzake burgerlijke aansprakelijkheid, de zogenaamde "Activiteitenverzekering", waarvan alle informatie kan teruggevonden worden op de website <http://www.fenvlaanderen.be/verzekeringen/activiteitenverzekering>

3. Welk aansprakelijkheidsrisico lopen de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen?

In de wet is voor de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen dezelfde aansprakelijkheidsregeling bepaald. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en voor de fouten in hun bestuur.

Ook hier moet worden beklemtoond dat die beperkte aansprakelijkheidsregeling de begunstigen ervan niet ontslaat de beginselen betreffende het gemene aansprakelijkheidsrecht in overeenstemming met artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek in acht te nemen.